

ความรู้ทั่วไป เกี่ยวกับยา เสพติด

ความหมายของคำว่า "ยา เสพติด"

ความหมายของคำว่า "ยา เสพติด" ใ้มีบุคคลในสาขาวิชาที่ต่าง ๆ อธิบายไว้หลายทัศนะ เช่นนักสังคมสงเคราะห์ให้ความหมายว่า "ยา เสพติดเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเค็กร้อนในสังคม" เกสซิกกรให้ความหมายว่า "ยา เสพติด เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดพิษเรื้อรังและปรากฏอาการของโรคอย่างชัดเจนภายหลัง เมื่อหยุดเสพ" แพทย์ให้ความหมายว่า "ยา เสพติดเป็นสิ่งที่แสดงถึงความผิดปกติของผู้เสพ" นักอาชญาวิทยาให้ความหมายว่า "ยา เสพติดเป็นวัตถุมีพิษชนิดหนึ่ง และพิษของยา เสพติด เป็นต้นเหตุให้เกิดอาชญากรรม"

ความหมายที่มีหลักฐานอย่างเป็นทางการอันพึงยึดถือ เป็นหลักได้ก็คือ ความหมายตามกฎหมาย เพราะ เป็นความหมายที่ได้ผ่านการพิจารณาโดยกระบวนการนิติบัญญัติ

ความหมายของคำว่า "ยา เสพติด" ตามกฎหมายไทย มีบัญญัติอยู่ในมาตรา ๓ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยา เสพติด พ.ศ. ๒๕๑๘

เปรมจิต ชลวิถี, "เยาวชนกับยา เสพติดให้โทษ : มูลเหตุจูงใจให้มารับการรักษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๘), หน้า ๘.

บทที่ ๑

บทนำ

ปัญหาเสพตึกเป็นปัญหาสำคัญที่เป็นอุปสรรคอย่างร้ายแรงต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้เพราะผู้ตึกยาเสพตึกจะเกิดความเสื่อมโทรมทั้งทางร่างกายและจิตใจ กล่าวคือ ร่างกายของผู้ตึกยาจะเกิดความผิดปกติ ทโรคโทรม เสื่อมสมรรถภาพ ทำให้ไม่สามารถประกอบอาชีพการงานได้อย่างปกติ ส่วนจิตใจของผู้ตึกยาเสพตึกจะเกิดความปรารถนาที่จะเสพยาอยู่เสมอ ความจำและเคลื่อนไหวสติปัญญาเสื่อมถอย ขาดความขี้คิด ประสาทหลอน เมื่อขาดยาจะเกิดอาการกระวนกระวาย หุนหุนราย เป็นสภาพทุกข เวทนาที่น่าสลดสมเพช เป็นอย่างยิ่ง ผู้ตึกยาจะตกเป็นทาสดมหลมมัวเมา แดยาเสพตึกไม่สนใจทำการงาน ฐานะของครอบครัวก็ยากจนลง เพราะสิ้นเปลืองเงินทองในการซื้อยาเสพตึก อันจะนำมาซึ่งปัญหาความแตกแยกในครอบครัว เมื่อเงินหมด ผู้ตึกยาจะพยายามทุกวิถีทางที่จะแสวงหาเงินมาซื้อยาเสพตึกเพื่อบำบัดความต้องการ ซึ่งส่วนมากกระทำโดยการประกอบอาชญากรรม เมื่ออาชญากรรมระบาคในบ้านเมือง สังคมก็จะเกิดความวุ่นวายระส่ำระสาย ประชาชนหวาดหวั่นขวัญเสีย ไม่เป็นอันทำมาหากิน เกิดความเดือดร้อนไปทั่ว สร้างภาระแก่เจ้าหน้าที่และสิ้นเปลืองงบประมาณในการปราบปราม ถ้าประชาชนตึกยาเสพตึกจำนวนมาก เศรษฐกิจของชาติก็จะตกต่ำ เพราะผู้ตึกยาไม่สามารถทำงานได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ยังเป็นภัยอย่างร้ายแรงต่อความมั่นคงของชาติ เพราะประชาชนที่ตึกยาจะมีสุขภาพทรุคโทรมอ่อนแอ ขาดความเข้มแข็ง ไม่มีพลกำลังในการป้องกันประเทศในยามคับขัน ซึ่งเป็นเหตุให้พ่ายแพ้แก่อริราชศัตรูได้โดยง่าย จึงเห็นได้ว่าปัญหาเสพตึกเป็นปัญหาที่ร้ายแรงมาก เพราะยาเสพตึกจะทำลายตัวผู้ตึกยา ทำลายสถาบันครอบครัว ทำลายเศรษฐกิจของชาติ และในที่สุดจะทำลายสังคมและประเทศชาติ

รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ จึงพยายามหาทางแก้ปัญหายาเสพติดโดยทั่วกัน ในยุคปัจจุบันนี้การแก้ปัญหาเสพยาเสพติดต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศต่าง ๆ และองค์การระหว่างประเทศด้วย เพราะปัญหาเสพยาเสพติดมิใช่ เป็นเพียงปัญหาของประเทศใดประเทศหนึ่ง เท่านั้น แต่เป็นปัญหาของมวลมนุษยชาติในโลก ดังนั้น บรรดาประเทศต่าง ๆ จึงควรผนึกกำลังร่วมมือกันในการแก้ปัญหาเสพยาเสพติด เพื่อให้การปฏิบัติงานทั้งค้ำป้องกันและปราบปรามดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ประสบกับปัญหาเสพยาเสพติด ซึ่งรัฐบาลทุกยุคทุกสมัยได้พยายามแก้ไขอยู่ตลอดเวลา เพราะประชาชนชาวไทยติดยาเสพติดเป็นจำนวนมาก และทางชายแดนภาคเหนือของไทยในอาณาบริเวณที่เรียกว่า "สามเหลี่ยมทองคำ" นั้น เป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นแหล่งผลิตยาเสพติดที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งในโลก เพราะเหตุนี้ กรณีดังกล่าวจึง เป็นปัจจัยสนับสนุนให้ประชาชนชาวไทยมีโอกาสติดยาเสพติดได้มาก เพราะฉะนั้น รัฐบาลตลอดจนคนไทยทั้งชาติจึงควรร่วมมือกันในการแก้ปัญหาเสพยาเสพติด เป็นการด่วน เพื่อให้การพัฒนาประเทศดำเนินไปอย่างได้ผล

ความหมายของการป้องกันยาเสพติด

การป้องกันยาเสพติด เป็นมาตรการในการแก้ปัญหาเสพยาเสพติด ซึ่งแบ่งเป็น ๓ ระดับคือ

๑. การป้องกันเบื้องต้น (Primary Prevention) คือการป้องกันเบื้องต้นที่มีจุดมุ่งหมายไม่ให้มีปัญหาเสพยาเสพติดเกิดขึ้น

การป้องกันเบื้องต้นนี้ เป็นขั้นตอนของการป้องกันก่อนที่ปัญหาจะเกิดขึ้น ซึ่งกระทำได้โดยการให้การศึกษแก่ประชาชนให้มีความรู้ในเรื่องยาเสพติดและให้ทราบถึงโทษและพิษภัยของยาเสพติด เพื่อที่ประชาชนจะได้หลีกเลี่ยงไม่เสพยาเสพติด การป้องกันเบื้องต้นนี้ เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการแก้ปัญหาเสพยาเสพติด เพราะเป็นการแก้ที่ต้นเหตุของปัญหา

๒. การป้องกันระดับที่สอง (Secondary Prevention) คือการดำเนินการ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะทำให้ปัญหาอันได้เกิดขึ้นแล้วให้หมดสิ้นไป

การป้องกันระดับที่สองนี้ เป็นกรณีปัญหาเสฟติดเกิดขึ้นแล้ว จึงต่างกับการป้องกันเบื้องต้น การป้องกันระดับที่สองนี้กระทำได้โดยการออกกฎหมาย ควบคุมการผลิต การค้า และการเสฟยาเสฟติด และทำการปราบปรามผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสฟติด รวมทั้งบำบัดรักษาผู้ติดยาเสฟติดและทำลายแหล่งผลิตยาเสฟติดด้วย

๓. การป้องกันระดับที่สาม (Tertiary Prevention) คือการดำเนินการ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะควบคุมปัญหาอันได้เกิดขึ้นแล้วมิให้ลุกลามต่อไป

การป้องกันระดับที่สามนี้ เป็นกรณีที่ไม่สามารถแก้ไขโดยการป้องกันในระดับที่สองได้ กล่าวคือปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น ไม่สามารถที่จะขจัดให้หมดสิ้นไปได้ คงกระทำได้แต่เพียงการป้องกันมิให้ปัญหานั้นลุกลามต่อไป เช่นกรณีผู้ติดยาเสฟติดที่ไม่สามารถทำการบำบัดรักษาให้หายได้ ก็ต้องใช้วิธีการควบคุมมิให้ผู้ติดยานั้นไปก่อความเดือดร้อนในสังคมต่อไป เป็นต้น

การป้องกันยาเสฟติดทุกระดับ ชอบที่จะกระทำภายในขอบข่ายที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น เพราะฉะนั้น การมีกฎหมายเกี่ยวกับยาเสฟติดที่ดี จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการแก้ปัญหาเสฟติด

~~วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์นี้~~

~~เพื่อเสนอแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับยาเสฟติดของไทย เพราะมาตรการทางกฎหมาย เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการแก้ปัญหาเสฟติด~~

~~Who Technical Report Series, No. 551, 1975,~~

ทั้งนี้ เพราะการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายและบุคคลทุกคนที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหา ยาเสพติด ล้วนแต่ต้องกระทำภายในขอบข่ายที่กฎหมายกำหนดให้อำนาจไว้ เท่านั้น นอกจากนี้จะได้กล่าวถึงความรู้ทั่วไป เกี่ยวกับยาเสพติด กฎหมายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติด และการดำเนินคดีในเรื่องยาเสพติดด้วย

ขอบเขตของวิทยานิพนธ์

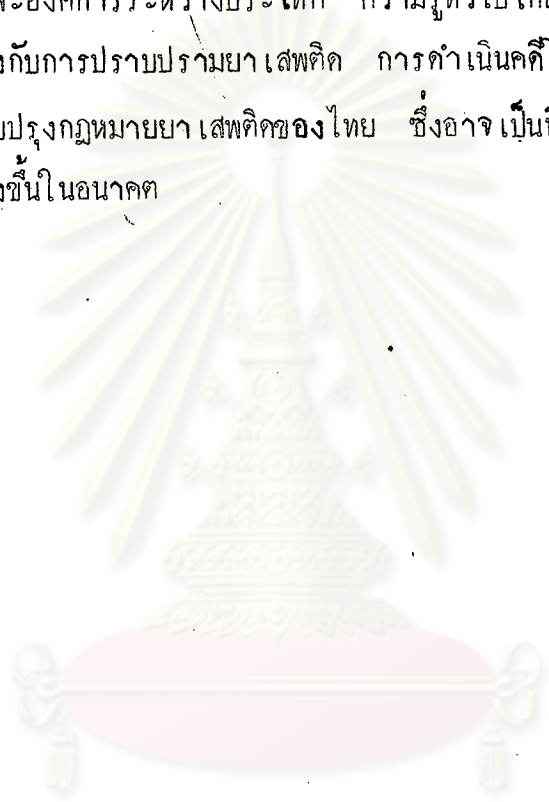
จะได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดของไทย รวมทั้งความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติด และการดำเนินคดียาเสพติด โดยจะทำการ เปรียบเทียบกับกฎหมายยาเสพติดของต่างประเทศ และระบบการควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศด้วย ทั้งนี้ จะได้กล่าวโดยละเอียดในคานการปราบปรามยาเสพติด อันเป็นส่วนหนึ่งของการป้องกันยาเสพติดในระดับที่สอง (Secondary Prevention) ซึ่งเป็นมาตรการในการควบคุมการใช้ยาเสพติดในทางที่ผิดอย่างหนึ่ง ซึ่งกระทำได้โดยการปราบปรามบุคคลผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด รวมทั้งการทำลายแหล่งผลิตยาเสพติด ภายในขอบข่ายของบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

วิธีการวิจัย

จะได้ทำการวิจัยเอกสารเกี่ยวกับยาเสพติดทางคานกฎหมายของไทย ของต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปราบปรามยาเสพติด และการดำเนินคดีในเรื่องยาเสพติด รวมทั้งทำการสัมภาษณ์บุคคลผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีหน้าที่และประสบการณ์เกี่ยวกับการปราบปรามยาเสพติด แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์โดยละเอียดแล้วสรุป เพื่อเสนอหลักการและแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดของไทยต่อไป

ประโยชน์ที่จะได้รับจากวิทยานิพนธ์

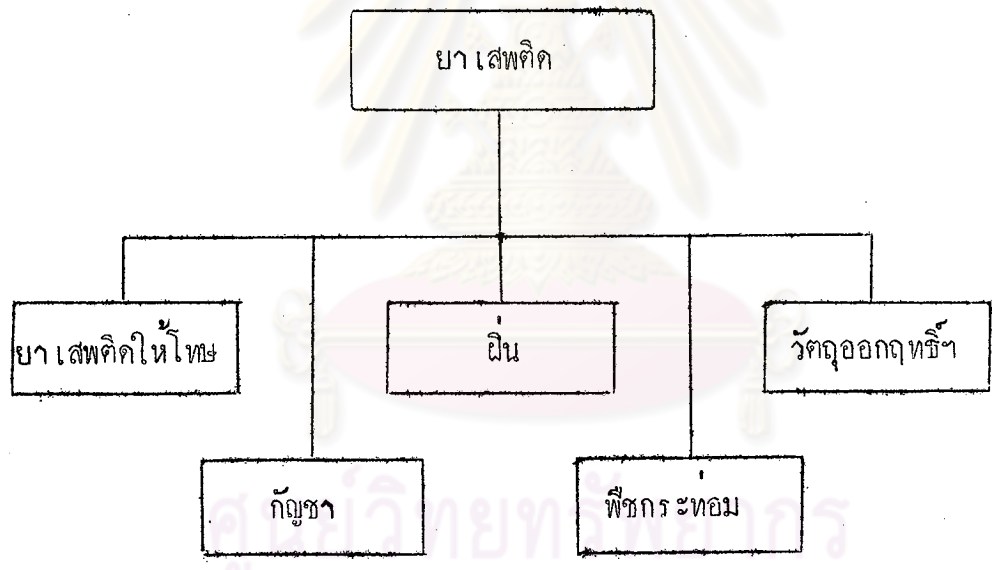
จะได้รับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดในค่านต่าง ๆ คือกฎหมายยาเสพติดของไทย
ของต่างประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติด การดำเนินคดีในเรื่องยาเสพติด
และแนวทางการปรับปรุงกฎหมายยาเสพติดของไทย ซึ่งอาจเป็นที่มาของกฎหมาย
ยาเสพติดที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้นในอนาคต

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำว่า "ยาเสพติด" หมายความว่า ยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ กัญชาตามกฎหมายว่าด้วยกัญชา ฉิ่นตามกฎหมายว่าด้วยฉิ่น พืชกระท่อมตามกฎหมายว่าด้วยพืชกระท่อม และวัตถุออกฤทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทตามที่รัฐมนตรีกำหนดให้เป็นยาเสพติดตามพระราชบัญญัตินี้โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เห็นได้ว่า คำว่า "ยาเสพติด" ตามกฎหมายไทยมีความหมายกว้างกว่าคำว่า "ยาเสพติดให้โทษ" เพราะ "ยาเสพติดให้โทษ" เป็นเพียงประเภทหนึ่งของยาเสพติดเท่านั้น ซึ่งจะเห็นได้จากแผนภูมिนี้

ความหมายของคำว่า "ยาเสพติดให้โทษ" มีบัญญัติอยู่ในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ มาตรา ๓ วรรคสี่ ดังนี้คือ คำว่า "ยาเสพติดให้โทษ" หมายความว่ายาต่าง ๆ ตามบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ และยาซึ่ง เสนาบตีเห็นว่าอาจทำให้เสพติดแล้วให้โทษแก่มนุษยโลก

ความหมายของคำว่า "ผืน" มีบัญญัติอยู่ในมาตรา ๓ วรรคสองของพระราชบัญญัติผืน พุทธศักราช ๒๔๗๒ ดังนี้คือ "ผืน" หมายความว่า (๑) ผืนทึบ ซึ่งจะ
เป็นผืนบริสุทธิ์ก็ดี หรือมีสิ่งอื่นผสมอยู่ด้วยเป็นรูปหรือของปรุรงใด ๆ ก็ดี (๒) ผืนสุก

ความหมายของคำว่า "กัญชา" มีบัญญัติอยู่ในมาตรา ๔ (๑) ของพระราชบัญญัติกัญชา พุทธศักราช ๒๔๗๗ ดังนี้คือ "กัญชา" หมายความว่าตลอดถึงทุกส่วนของ
ต้นกัญชา รวมทั้งวัตุต่างๆ ที่อยู่ต้นกัญชา เช่นใบ ดอก ยอด ผล ยาง และลำต้น
เป็นต้น

ความหมายของคำว่า "พืชกระท่อม" มีบัญญัติอยู่ในมาตรา ๓ วรรคสองของ
พระราชบัญญัติพืชกระท่อม พุทธศักราช ๒๔๘๖ ดังนี้คือ "พืชกระท่อม" หมายความว่า
รวมตลอดถึงทุกส่วนของพืชกระท่อม ซึ่งเรียกตามพฤกษศาสตร์ว่า มิตรายิน สเปชีโอซา
ไม่ว่าจะมีสิ่งอื่นผสมอยู่ด้วยเป็นรูปหรือของปรุรงใด ๆ

ความหมายของคำว่า "วัตุออกฤทธิ์" มีบัญญัติอยู่ในมาตรา ๔ วรรคสอง
ของพระราชบัญญัติวัตุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ ดังนี้คือ "วัตุ
ออกฤทธิ์" หมายความว่า วัตุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เป็นสิ่งธรรมชาติหรือที่ได้
จากสิ่งธรรมชาติ หรือวัตุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เป็นวัตุสังเคราะห์ ทั้งนี้ตาม
ที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา

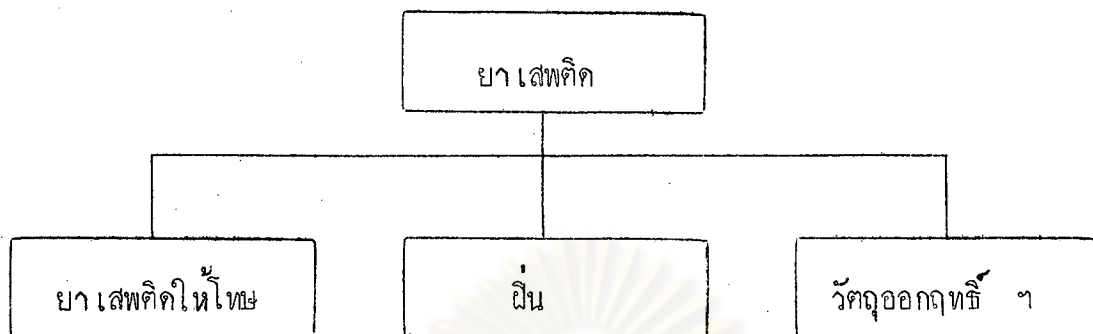
ความหมายของคำว่า "ยาเสพติดให้โทษ" ตามที่บัญญัติอยู่ในพระราชบัญญัติ
ยาเสพติดให้โทษ พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ ต่อมาได้ยกเลิกและบัญญัติขึ้นใหม่ตั้งมาตรา ๔
วรรคสอง ของพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ หมายความว่า "ยาเสพติด
ให้โทษ" หมายความว่า สารเคมีหรือวัตุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่า
จะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใด ๆ แล้ว ทำให้เกิดผลต่อร่างกาย
และจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่นต้องเพิ่มขนาดการเสพเรื่อย ๆ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา
มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลา และสุขภาพ
โดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง กบิให้รวมตลอดถึงสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษ

ดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึงยาสามัญประจำบ้านบางตัวที่ตามมากฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่

นำสัง เกตว่าคำว่า "ยาเสพติดให้โทษ" ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มีความหมายกว้างมาก เพราะหมายความรวมถึงสาร เคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษด้วย ทั้ง ๆ ที่โดยสภาพแล้วสาร เคมีดังกล่าวมิใช่ยาเสพติดให้โทษและยังหมายความรวมถึงกัญชาและพืชกระท่อมด้วย^๑ จึงเห็นได้ว่า คำว่า "ยาเสพติดให้โทษ" ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มีความหมายกว้างกว่าคำว่า "ยาเสพติดให้โทษ" ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ เพราะความหมายของยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ มิได้รวมถึงกัญชาและพืชกระท่อมด้วย

ดังนั้น ถ้าถือความหมายของยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ พิจารณาประกอบกับความหมายของยาเสพติดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๔ แล้ว จะได้ว่าคำว่า "ยาเสพติด" หมายความว่า ยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ เป็นตามกฎหมายว่าด้วยฝิ่นและวัตถุออกฤทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพราะกัญชาและพืชกระท่อม เป็นยาเสพติดให้โทษชนิดหนึ่งตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งจะเห็นได้จากแผนภูมินี้

^๑ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒, มาตรา ๗ (๕).

ตามกฎหมายฟิลิปปินส์ คำว่า "ยาเสพติด" หมายความว่า ยาใด ๆ ที่ทำให้เกิดอาการซึมเซา เศร้าสร้อย หรือจิตหลอน และยาที่ทำให้ติดเป็นนิสัย รวมถึงฝิ่น อนุพันธ์ของฝิ่นและฝิ่นสังเคราะห์ด้วย^๑

องค์การอนามัยโลกให้ความหมายว่า "ยาเสพติด คือสิ่งที่ก่อให้เกิดพิษเรื้อรัง และก่อความเสื่อมโทรมแก่ผู้ใช้และสังคม ทั้งต้องประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ

๑. ทำให้ผู้เสพมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะเสาะแสวงหามาเสพให้ได้ ไม่ว่าด้วยวิธีการใด ๆ เมื่อมีความต้องการเกิดขึ้น

๒. ผู้เสพต้องเพิ่มปริมาณการเสพยาเสพติดให้สูงขึ้นเรื่อย ๆ ตามระยะเวลาที่ผ่านไป

๓. ทำให้ผู้เสพมีความต้องการเสพยาเพิ่มขึ้นทั้งทางร่างกายและจิตใจและสภาพดังกล่าวจะเป็นอันตรายต่อตัวผู้เสพเองและต่อสังคม^๒

^๑ The Dangerous Drugs Act of 1972 (RA 6425), Sec. 2(K).

^๒ เปรมจิต ชลวดี, "เยาวชนกับยาเสพติดให้โทษ : มูลเหตุจูงใจใหม่มารับการรักษา," หน้า ๑๐.

ประเภทของยาเสพติด

การแบ่งประเภทของยาเสพติดกระทำได้หลายวิธี แล้วแต่ทัศนะของบุคคล แต่ที่นิยมกันมากและเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายทั่วไป คือการแบ่งประเภทดังนี้

๑. การแบ่งประเภทโดยยึดถือที่มาของยาเสพติดเป็นหลัก ซึ่งแบ่งออกได้ดังนี้

๑.๑ ยาเสพติดธรรมชาติ (Natural drug) คือยาเสพติดที่ได้มาจากพืชบางชนิด หรือการใช้กรรมวิธีทางเคมีกับพืชเหล่านี้ เช่นกัญชา, ฝิ่น, มอร์ฟีน, เฮโรอีน ฯลฯ

๑.๒ ยาเสพติดสังเคราะห์ (Synthetic drug) คือยาเสพติดที่ผลิตขึ้นจากสารเคมีโดยอาศัยหลักวิชาทางวิทยาศาสตร์ เช่นเมทาโดน(Methadone) , ไฮเซฟโทน (Physepthone) , เพธิดีน (Pethidine) ฯลฯ

๒. การแบ่งประเภทโดยยึดถือฤทธิ์หรือคุณสมบัติของยาที่มีผลต่อระบบประสาทเป็นหลัก ซึ่งแบ่งออกได้ดังนี้

๒.๑ ประเภทออกฤทธิ์กดประสาท (Depressants) คือยาเสพติดที่ออกฤทธิ์ทางกดประสาท เมื่อเสพแล้วทำให้คลายความทรมาณ ช่วยบรรเทาความเจ็บปวดทางร่างกาย บรรเทาความวุ่นทางจิตใจ ทางอารมณ์ ช่วยคลายความหมกมุ่น ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นสุข เช่นฝิ่น, มอร์ฟีน, เฮโรอีน, เซโคบาร์บิทัล (Secobarbital) เป็นต้น

๒.๒ ประเภทออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท (Stimulants) คือยาเสพติดที่ออกฤทธิ์ในทางกระตุ้นประสาทของสมอง ช่วยเพิ่มพูนความสามารถชั่วคราวระยะเวลานึง ช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นในตนเอง ทำให้เกิดความสุข จิตใจปลอดโปร่ง เช่นแอมเฟตามีน (Amphetamine) , โคคาอีน (Cocaine) , พืชกระท่อม เป็นต้น

๒.๓ ประเภทออกฤทธิ์หลอนประสาท (Hallucinogens) คือยาเสพติดที่ทำให้ประสาทสัมผัสสูญเสียสมรรถภาพ เกิดความรู้สึกในทางสัมผัสประสาทโดยไม่มีสิ่งเกิดขึ้นจริง เช่นเห็นภาพหลอน ไคยีนเสียงทั้ง ๆ ที่ไม่มีเสียง สำนึกตัว

ว่าเป็นผู้วิเศษ สามารถเหาะเหินเดินอากาศ เดินน้ำ ดูปไฟได้ เป็นต้น ยาเสพติดชนิดนี้ เช่น L.S.D. (Lysergic Acid Diethylamide), เมสคาลีน

(Mescaline), D.M.T. (Dimethyltryptamine), D.E.T. (Diethyltryptamine), S.T.P (Serenity Tranquillity Peace) เป็นต้น

๒.๔ ประเภทออกฤทธิ์ผสมหลายอย่าง (Mixed) เช่นกัญชา เป็นต้น

๓. การแบ่งประเภทของยาเสพติดตามทัศนะขององค์การอนามัยโลก แบ่งยาเสพติดออกเป็น ๔ ประเภทคือ

๓.๑ Morphine Type ไคแกมมีน ผลิตภัณฑ์จากฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอีน อนุพันธ์ของมอร์ฟีน สารสังเคราะห์ที่มีฤทธิ์คล้ายมอร์ฟีน เช่น Methadone, Dextromoramide เป็นต้น

๓.๒ Barbiturate Type เช่น Pentobarbitone, Amylobarbiton, Quinalbarbitone, Babiturates ชนิดอื่น ๆ และยักรวมถึงพวก Paraldehyde, Choralhydrate, Meprobamate, Methagualone เป็นต้น

๓.๓ Alcohol Type เช่น Ethyl Alcohol เบียร์ ไวน์ เหล้า เป็นต้น

๓.๔ Amphetamine Type เช่น Amphetamine, Dexamphetamine, Phenmetrazine, Diethylpropion, Methyldamphetamine เป็นต้น

๓.๕ Cocaine Type เช่น Coca Leaf and Preparations of Cocaine เป็นต้น

๓.๖ Cannabis Type เช่น Cannabis Leaf and Resin เป็นต้น

ไพโรจน์ ศิริโรจน์. คู่มือความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ บรรยายต่อผู้เข้าศึกษาตามหลักสูตรชั้นนายพันเหล่าสารวัตร รุ่น ๙ (โรเนียว), หน้า ๓.

๓.๓ Khat Type เช่น Khat Leaf เป็นต้น

๓.๔ Hallucinogen Type เช่น Lysergic Acid
Diethylamide (L.S.D.), Mescaline and Mescal cactus, Morning
glory, Psylocybin, Dimethy Tryptamine, Atropinlike Drugs เป็นต้น

ลักษณะของยาเสพติด

ยาเสพติดเท่าที่ค้นพบแล้ว มีอยู่กว่าร้อยชนิด ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะ
ยาเสพติดที่แพร่ระบาดในประเทศไทย ซึ่งเป็นภัยอย่างร้ายแรงต่อความมั่นคงของ
ชาติ จึงควรทราบถึงลักษณะของยาเสพติดเหล่านี้ไว้ เพื่อประโยชน์ในการแก้ปัญหา
ยาเสพติด

๑. ฝิ่น (Opium) เป็นยาเสพติดที่แพร่หลายก่อนชนิดอื่น ๆ
ยาเสพติดชนิดนี้สกัดได้จากยางของเปลือกผลฝิ่นดิบ มีลักษณะเป็นยางเหนียว สีน้ำตาล
ไหม้ เมื่อเคี้ยวสุกจะมีสีค้ำ รสขม มีกลิ่นพิเศษเฉพาะตัว

การเสพฝิ่นทำได้หลายวิธี เช่นใช้กล้องยาฝิ่นบรรจุสูบ, ใช้ไฟลนสูดควันระเหย
ไปทางกล้อง, ปั้นเป็นลูกกลอนรับประทาน, ผสมกับพริกสดหั่นแล้วสูบ

๒. มอร์ฟีน (Morphine) เป็นยาเสพติดให้โทษร้ายแรง ซึ่งมีฤทธิ์
สูงกว่าฝิ่น ๘ - ๑๐ เท่า มอร์ฟีนเป็นอัลกาลอยด์ สกัดได้จากฝิ่น ทำเป็นผงสีเทาหรือ
ขาว ไม่มีกลิ่น รสขม ละลายน้ำได้ง่าย บางทีอีกทำเป็นแท่งรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าคล้ายก้อนอิฐ
สีน้ำตาลต่าง ๆ เช่น แอส, คอกไม้นอกจากนี้ยังมีผู้ผลิตเป็นชนิดน้ำหรือเม็ดขาว ๆ อีกด้วย

๑ เกา สารสิน, "ปัญหาการควบคุมยาเสพติดในประเทศไทย การศึกษา
เฉพาะกรณีถึงมาตรการและยุทธศาสตร์เพื่อความมั่นคงของชาติ (เอกสารวิจัยส่วนบุคคล
ในลักษณะวิชาสังคมจิตวิทยา วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่น ๒๑, ๒๕๒๒),
หน้า ๑๗ - ๑๘.

วิธีเสพมอร์ฟิน ส่วนมากมักใช้ละลายน้ำคั้นเข้ากลัมน้ำเนื้อหรือเส้นเลือด เพราะละลายน้ำได้ง่าย

๓. เฮโรอีน (Heroin) เป็นยาเสพติดให้โทษที่ร้ายแรงที่สุด และแพร่ระบาดมากที่สุดในโลกปัจจุบัน เฮโรอีนมีฤทธิ์รุนแรงกว่าฝิ่น ๓๐ - ๑๐๐ เท่า มีลักษณะต่าง ๆ เป็นเกร็ดหรือชนิดเม็ด คล้ายอิฐหุบบ่นสีขาว หรือสีอื่น แล้วแต่ผู้ผลิตจะทำ ไม่มีกลิ่น รสขม มีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน เช่น ไอระเหย, แค็ป, เฮ, โก, ผงขาว

วิธีเสพเฮโรอีนทำได้หลายวิธี เช่น ใส่กะทะกระดาษตะกั่วหรือซ้อนโลหะ แล้วเอาไฟลนข้างใต้ให้ร้อน จนเฮโรอีนระเหยเป็นควันออกมาแล้วใช้หลอดดูดควันเข้าปาก เรียกว่าสูบไอระเหย หรือสูบแค็ป, ไขยัดใส่ในไส้บุหรี่ หรือผสมกับยาเส้นแล้วจุกสูบเหมือนสูบบุหรี่, ไขสูดดมเข้าจมูก, ไขผสมอาหารหรือ เครื่องดื่มรับประทาน, ไขละลายน้ำคั้นเข้ากลัมน้ำเนื้อ

๔. กัญชา (Marijuana) เป็นพืชล้มลุก มีขึ้นมากในอินเดีย เม็กซิโก และไทย สารที่ทำให้เสพติดคือ ยางเรซินของดอกกัญชา และยางที่ออกจากใบของต้นกัญชาตัวเมีย มีฤทธิ์กระตุ้นศูนย์ประสาทสมอง ทำให้อารมณ์แปรปรวน ความนึกคิดสับสน การรับรู้ในสมองบิดเบือนผิดปกติ

การเสพทำได้หลายวิธี เช่น ไขคอกหรือใบ หรือก้าน หั่นเป็นฝอยแล้วสูบโดยไขของกัญชา, เคี้ยว, บ่นเป็นผงละเอียดใส่อาหาร, ไขคอกหรือใบผสมยาเส้นในบุหรี่จุกสูบ

๕. บารบิทูเรต (Barbiturate) เป็นยาเสพติดที่มีฤทธิ์กดระบบประสาทส่วนกลาง ทำให้สมองมีนงง ประสาทชาและเกิดอาการมีนเมา ถ้าเสพเสมอ ๆ จะทำให้ประสาทเสื่อมโทรม จิตใจห่อหุ้ม ขาดความรู้สึกลึกซึ้งชอบชั่วดี ประสาทหลอนและอาจชักกระตุกได้ มีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน เช่น เหล้าแห้ง, ปี่ศาจแดง, เว็ค, ซิคเคนนอน มีลักษณะต่าง ๆ กัน เช่น เป็นแค็ปซูลเล็ก ๆ สีแดง, ส้ม, เป็นเม็ดเล็ก ๆ สีขาว, เขียว, ฟ้า, ส้ม

วิธีเสพ ใช้รับประทานเหมือนยาทั่ว ๆ ไป

๖. พืชกระท่อม เป็นพืชชนิดหนึ่งมีอยู่มากในประเทศไทยและอินเดีย ลักษณะเป็นไม้ยืนต้นขนาดกลาง มีแก่น เป็นไม้เนื้อแข็ง ใบกระท่อมคล้ายใบกระดังงา ก้านใบมีสองสี คือสีแดงเรื่อ ๆ และสีเขียว รสขมและเผื่อน

การเสพทำได้หลายวิธี เช่นเคี้ยวใบสด ๆ เอาใบตากแห้งแล้วขงน้ำร้อนดื่ม, เอาใบตากแห้งป่นเป็นผงรับประทานกับน้ำ

๗. ยากล่อมประสาท (Transquilizer) มีฤทธิ์ทำให้อารมณ์สงบ หายหงุดหงิดกังวล ถ้าเสพมาก ๆ จะทำให้เกิดโรคจิตประสาท มีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน เช่นแมนเดรอกซ์หรือไอโซนออกซ์ ลักษณะเป็น เม็ดยูในแผงตะกั่ว สีขาวบ้าง เหลืองบ้าง

วิธีเสพ รับประทานเช่นเดียวกับยาเม็ดทั่ว ๆ ไป

๘. แอมเฟตามีน (Amphetamine) มีฤทธิ์กระตุ้นประสาทและสมอง ทำให้สมองตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา ร่างกายไม่ไ้พักผ่อนตามปกติ สมองเสื่อมโทรม ร่างกายอ่อนเพลีย ลักษณะโดยทั่ว ๆ ไปมักทำเป็นรูปยาเม็ดขนาดเล็ก ๆ สีขาวหรือสีอื่น ๆ มีชื่อเรียกต่าง ๆ กันเช่น ม้า, ม้าขาว, บ๊อปปิ้น, เบ็ปปิ้น, เบ็ปแท๊ป, เฟตาแค๊ป, ไวต้าเบ็ป ฯลฯ เป็นต้น

การเสพใช้วิธีรับประทาน

006792

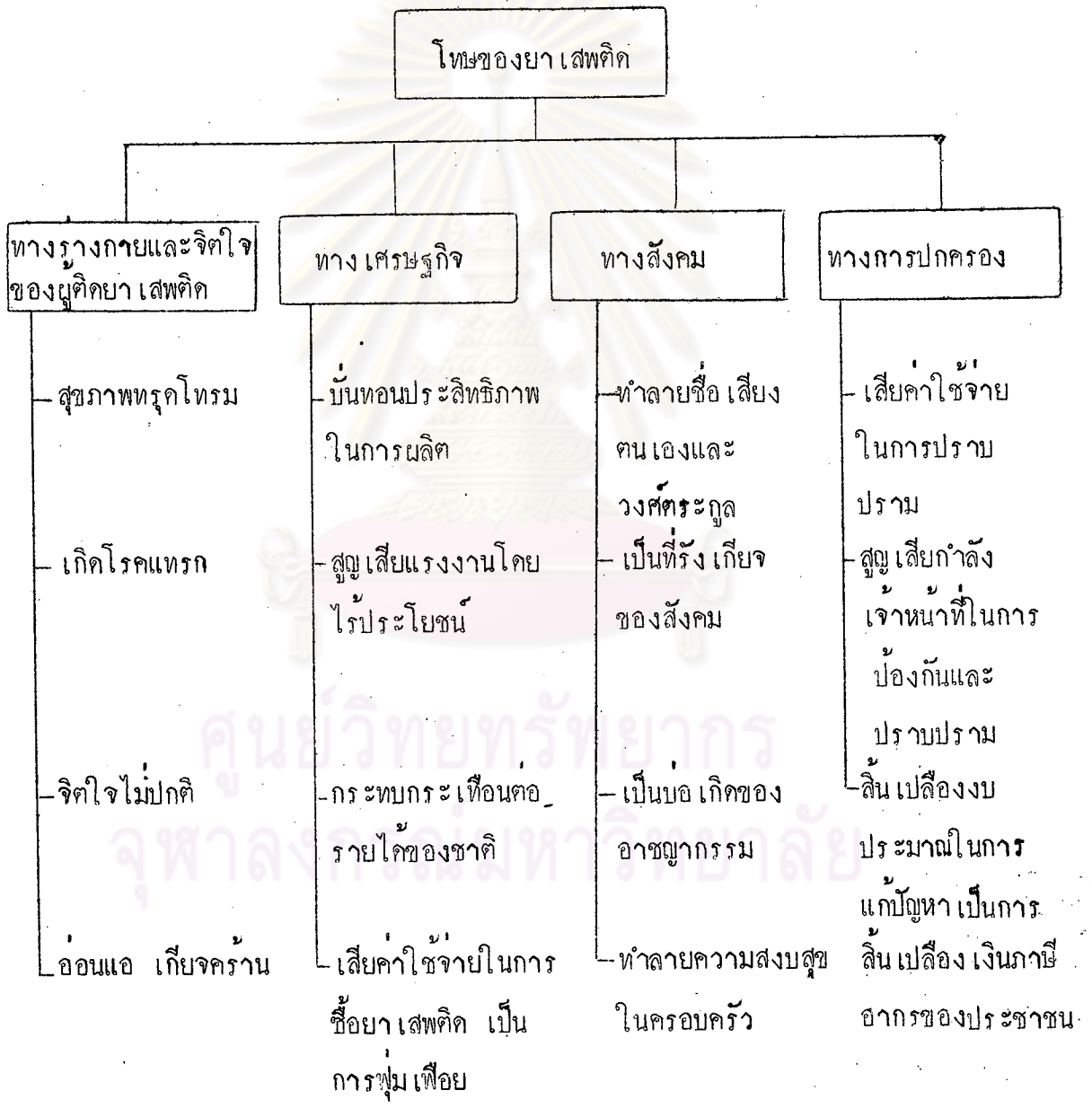
๙. ยาหลอนประสาท (Hallucinogen) มีฤทธิ์ทำให้เกิดอาการประสาทหลอน เพื่อดันอย่างผิดปกติ มีลักษณะต่าง ๆ เช่นเป็นเม็ดสีขาว ๆ เป็นน้ำหรือเป็นก้อนน้ำตาลหยดยา มีหลายชนิด เช่นแอล. เอส. ดี. (L.S.D.) กาวติดเครื่องบินเล็ก, ทินเนอร์, ไอระเหยของเบนซิน, เปลือกกล้วยหอม, ยางไม้บางชนิด เป็นต้น

วิธีเสพ รับประทานหรือดมแล้วแคชนิคของยา

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, คู่มือแนะนำ
สถานบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการ
คณะรัฐมนตรี, ๒๕๒๑), หน้า ๔๓ - ๔๗.

โทษของยาเสพติด

ยาเสพติดมีโทษมากมาย ทั้งต่อร่างกายและจิตใจของผู้ติดยาเสพติดเอง, ต่อเศรษฐกิจ, ต่อสังคมและการปกครอง ซึ่งจะเห็นได้ชัดจากแผนภูมิต้นี้

เปรมจิต ชลวิถี, "เยาวชนกับยาเสพติดให้โทษ : มูลเหตุจูงใจให้มารับการรักษา", หน้า ๑๔.

สาเหตุแห่งการติดยา เสพติค

จากการศึกษาของวงการแพทย์ สถาบันการศึกษา ตลอดจนบุคคลและหน่วยงานที่สนใจในเรื่องนี้ สรุปได้ว่า สาเหตุแห่งการติดยา เสพติคมีอยู่ ๓ ประการคือ

๑. สาเหตุเพราะฤทธิ์หรือคุณสมบัติของยา เสพติค

ยา เสพติคมีลักษณะพิเศษ เฉพาะตัวที่ทำให้ผู้เสพเกิดการติดได้ เพราะ เมื่อบุคคลเสพยา เสพติคแล้ว สารของยา เสพติคจะทำให้กลไก ประสาทในร่างกายเกิดความเคยชินในการที่จะทำงาน เพราะการกระตุ้นของยา เสพติค จนกระทั่งขาดไม่ได้ ถ้าขาดเสพจะเกิดอาการขาดยา คือมีความต้องการอย่างรุนแรง จนผู้เสพต้องพยายามแสวงหายา เสพติคมา เพื่อสนองความต้องการให้ได้ ไม่ว่าจะโดยวิธีใดก็ตาม และจะมีความต้องการ เสพอยู่เรื่อย ๆ จนกว่าจะได้รับการบำบัดรักษาที่ถูกต้องตามหลักวิชา จนหายขาด

๒. สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อม เป็นสาเหตุแห่งการติดยา เสพติคที่สำคัญ เช่นการอยู่ในแหล่งค้ายา เสพติค, การอยู่ใกล้ชิดกับบุคคลที่เสพยา เสพติค, การถูกบีบบังคับทาง เศรษฐกิจ, การอยู่ในสถานที่ที่ไม่มีมาตรการควบคุมยา เสพติค ฯลฯ ประกอบกับมนุษย์มีสัญชาตญาณอยากรู้ อยากเห็น อยากทดลอง ดังนั้น เมื่ออยู่ในสิ่งแวดล้อมดังกล่าว ก็เป็นปัจจัยสนับสนุนโน้มน้าวจิตใจให้มนุษย์ เสพยา เสพติค จนกระทั่งเกิดการติดยา เสพติคได้

๓. สาเหตุจากตัวบุคคลนั้นเอง

สาเหตุจากตัวบุคคล ได้แก่สาเหตุจากร่างกายและจิตใจของบุคคลผู้เสพยา เสพติคเอง ซึ่งเป็นสาเหตุแห่งการติดยา เสพติคที่สำคัญประการหนึ่ง เช่นบุคคลที่มีอาการผิดปกติทางร่างกาย เกิดความเจ็บปวด เป็นประจำ มีความจำเป็นต้องเสพยา เสพติค เมื่อระดับอาการเจ็บปวด เมื่อเสพเสมอ ๆ ก็เกิดการติดยา เสพติคขึ้น บุคคลที่มีปัญหาทางจิตใจ เช่นขาดความอบอุ่นทางครอบครัว, ผิดหวังอย่างรุนแรง, จิตฟุ้งซ่าน, ติคมาก, นอนไม่หลับก็จำเป็นต้องเสพยา เสพติค เพื่อให้เกิดความรู้สึก

เคลิบเคลิ้มลิ้มเรื่องราวความทุกข์ทั้งปวง เมื่อเสพบ่อย ๆ ก็เกิดการติดยาเสพติด
นอกจากนี้ ความอยากหรือยากเห็นของมนุษย์ ทำให้ทดลองเสพยาเสพติด ในที่สุดก็
เกิดการติดยาเสพติดขึ้น

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย